

Ολυμπιακά παρεπόμενα (Γ. Κουμάντου)

Date : Μαΐου 11, 2006

Τους Ολυμπιακούς Αγώνες τους διεκδικήσαμε και τους «κερδίσαμε». Τώρα θα τους έχουμε, προάγοντάς τους σε εθνικό θέμα. Με την εμπορευματοποίηση των πάντων, με τη διαπόμπευση του αρχαίου συμβολισμού, με την εκπόρνευση του αθλητισμού, με τα ντόπιγκ και τα ρεκόρ, με τους σπόνσορες και τους διαφημιστές, με τις άχρηστες εγκαταστάσεις και τα άχρηστα κτήρια (και κάποια χρήσιμα έργα που έτσι κι αλλιώς μπορούσαν να γίνουν αφού εμείς τα πληρώνουμε). Τώρα έχει έρθει η ώρα των λογαριασμών που τους βλέπουμε φουσκωμένους και ξινίζουμε τα μούτρα μας. Αλλά κι αυτό θα περάσει - ο κόσμος τα θέλει τα θεάματα κυρίως γιατί βοηθούν να ξεχνάς τα αληθινά προβλήματα.

Αλλά εδώ και μερικά χρόνια, οι Ολυμπιακοί Αγώνες δεν έρχονται μόνοι τους. Συνοδεύονται και από κάποια παρακολουθήματα σαν ένα είδος σάλτσας που διευκολύνει την κατανάλωση του άνοστου φαγητού. Αξίζει κάποτε να δούμε από πιο κοντά αυτά τα παρακολουθήματα, με τις προφάσεις τους και τις αξιώσεις τους, έστω και με τον κίνδυνο να κακοκαρδίσουμε κάποιους καλούς φίλους. Γιατί η ποιότητα (και η ειλικρίνεια...) της σάλτσας χαρακτηρίζει το φαγητό.

Παραολυμπιακά

Κι αρχίζουμε από ένα θεσμό που τείνει πια να καθιερωθεί και που είναι οι λεγόμενοι «παραολυμπιακοί» αγώνες. Πρόκειται για τη δυνατότητα που παρέχεται σε κάποια άτομα με ειδικές ανάγκες να διαγωνισθούν, με τον τρόπο τους βέβαια, σε κάποια αθλήματα. Το εγχείρημα εμφανίζεται σαν μια ευγενική παρακίνηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες να υπερνικήσουν την όποια αναπηρία τους, με θέληση και επιμονή, για να ενταχθούν στις κοινωνικές διαδικασίες του αθλητισμού. Να μη στερηθούν τη χαρά της προσπάθειας, τη χαρά της επίδοσης, τη χαρά της νίκης. Και να μην αισθάνονται αποκλεισμένοι από κάποιες εορταστικές κοινωνικές εκδηλώσεις.

Δεν αμφισβητείται ότι, σε πολλές περιπτώσεις, η θέληση και η επιμονή μπορούν να παραμερίσουν κάποιες κρίσιμες εκδηλώσεις ή κάποιες κρίσιμες συνέπειες ορισμένων αναπηριών. Όπως δεν αμφισβητείται ότι το κοινωνικό σύνολο έχει χρέος να παραμερίζει, με κάθε δυνατό τρόπο, τα εμπόδια που οδηγούν σε κάποιους αποκλεισμούς των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Όμως από ένα σημείο και πέρα τα αρνητικά γνωρίσματα του θεσμού αρχίζουν να πληθαίνουν. Πρώτον, γιατί στους παραολυμπιακούς δεν μετέχει παρά ένα μικρό ποσοστό ατόμων με ειδικές ανάγκες και μάλιστα, κατά κανόνα, άτομα με ελαφρότερες ανάγκες και όχι εκείνοι που κατ'εξοχήν θα χρειάζονταν και την άσκηση και την κοινωνική ένταξη. Δεύτερον, γιατί η συμμετοχή σ' αυτούς τους αγώνες συνήθως προϋποθέτει μηχανική στήριξη και η επιτυχία, σε σημαντικό βαθμό, εξαρτάται από την ποιότητα αυτής της στήριξης, δηλαδή από τη δυνατότητα χρησιμοποίησης προχωρημένης τεχνολογίας - ένα σημείο κρίσιμης ανισότητας, ακόμα και οικονομικής. Και τρίτον, γιατί οι παραολυμπιακοί προσφέρονται ως αξιοπερίεργο θέαμα όπου η ικανοποίηση των θεατών είναι κατά

ένα μέρος θαυμασμός προς τους αγωνιζομένους και κατά κάποιο άλλο αυτοϊκανοποίηση εκείνων που αισθάνονται καλά γιατί είναι γεροί - όταν δεν είναι ευκαιρία διαφήμισης της τεχνολογικής στήριξης.

Πολιτιστικά

Ένα δεύτερο παρεπόμενο των Ολυμπιακών Αγώνων είναι η λεγόμενη «πολιτιστική Ολυμπιάδα», κάτι που κι αυτό ακούγεται από χρόνια αλλά τώρα εντείνεται αφού οι κυρίως αγώνες γίνονται στον τόπο που καμαρώνει πως είναι η πατρίδα του πολιτισμού. Εδώ είναι ασαφές περί τίνος πρόκειται: Είναι μια ευκαιρία προβολής ελληνικών πνευματικών δημιουργημάτων στον τόπο όπου προβλέπεται η συγκέντρωση τόσων υποψηφίων θεατών; Ή η προβολή αυτή θα γίνει και στο εξωτερικό ως γενική πολιτιστική διαφήμιση της Ελλάδας; Ή πρόκειται να υπάρξει εδώ μια επίδειξη ελληνικών και ξένων πολιτιστικών εκδηλώσεων για να απασχολούνται οι ξένοι (ή και οι ντόπιοι) τις ώρες που δεν θα παρακολουθούν κάποιους αγώνες, ένα είδος φεστιβάλ; Σαν να ήταν βεβαιωμένο ότι το ίδιο κοινό ενδιαφέρεται για τους αγώνες και τις συναυλίες ή τις εκθέσεις ζωγραφικής...

Από τα μέχρι τώρα δείγματα, φαίνεται ότι πρόκειται για λίγο απ' όλα, αφού μέχρι και καθαρά επιστημονικές εκδηλώσεις έχουν ήδη πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της Ολυμπιάδας. Αλλά, γιατί Ολυμπιάδα; Υπάρχει κάποιο στοιχείο διεθνούς συναγωνισμού; Πρόκειται να επαναλαμβάνεται κάθε τέσσερα χρόνια; Θα γίνεται μόνον εδώ ή θα ακολουθεί τον τόπο τέλεσης των Αγώνων; Ή η χρήση του όρου «Ολυμπιάδα» είναι απλώς ένα διαφημιστικό κόλπο για την προώθηση της εμπορικής επιτυχίας ενός φεστιβάλ μέτριας πρωτοτυπίας (κάτι που δεν θα ήταν και απαράδεκτο εκεί όπου βρίσκεται η γενική εμπορική εκμετάλλευση της πάλαι ποτέ ίσως αξιοσέβαστης «ολυμπιακής ιδέας»).

Ειρηνοποιητικά

Κι ερχόμαστε στο τελευταίο ολυμπιακό παρεπόμενο, την «ολυμπιακή εκεχειρία», κάτι που φαίνεται να είναι πρωτότυπη αναβίωση μιας αρχαίας παράδοσης. Ομολογώ την άγνοιά μου ως προς την πραγματική λειτουργία και την πραγματική έκταση αυτής της εκεχειρίας κατά την αρχαιότητα - υποθέτω ότι οι ελληνικές πόλεις θα διέκοπταν τις μεταξύ τους εχθροπραξίες (αν υπήρχαν) κατά τη διάρκεια των αγώνων, έστω και με τον κίνδυνο να επωφεληθεί ο ένας από τους αντιπάλους απ' αυτήν την ανάπαυλα. Αναρωτιέμαι, όμως, τι μπορεί να σημαίνει σήμερα μια τέτοια εκεχειρία, αν μπορεί να είναι κάτι περισσότερο από μια διαφημιστική φωτοβολίδα.

Από ό,τι ξέρω, σήμερα στον πλανήτη μας δεν υπάρχουν επίσημα κηρυγμένοι, «κλασικοί» πόλεμοι. Υπάρχουν προπάντων πράξεις βίας που, ανάλογα με τη σκοπιά, μπορούν να χαρακτηριστούν τρομοκρατικές ή απελευθερωτικές, υπάρχουν αντίποινα, υπάρχουν ενδοκρατικές συγκρούσεις που από τους τρίτους ονομάζονται εμφύλιες: Παλαιστίνη, Ιράκ, κεντρική Αφρική, Τσετσενία, ίσως και άλλα που δεν πολυπροβάλλονται στη δημοσιότητα. Πιστεύει κανείς ότι κάποια μαγική ελληνική ολυμπιακή σάλπιγγα θα μπορέσει να σταματήσει αυτές τις εχθροπραξίες; Οτι οι ισλαμιστές θα πάψουν τον προσεχή Αύγουστο να σκοτώνουν Ισραηλινούς και οι Ισραηλινοί Παλαιστινίους; Ή μήπως η ολυμπιακή εκεχειρία θα κηρυχθεί (και θα

πανηγυρισθεί) ως παύση των εχθροπραξιών μεταξύ χωρών που έτσι και αλλιώς δεν θα βρίσκονταν σε πόλεμο, για παράδειγμα μεταξύ Νορβηγίας και Σουηδίας ή μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας;

Η γλύκα της καραμέλας

Τελικά, πρόκειται για ολυμπιακές καραμέλες, συμπαθείς όπως όλες οι (καλές) καραμέλες: μέριμνα για άτομα με ειδικές ανάγκες, πολιτισμός, ειρήνη - έχει κανείς τύψεις και μόνο να διατυπώνει ερωτήματα γύρω από τις ευγενείς αυτές προσπάθειες. Και γύρω από κάποιους ανθρώπους που με αναμφισβήτητη καλή πρόθεση αγωνίζονται γι' αυτές. Πώς να τολμήσεις να θέσεις ακόμα πιο πεζά ερωτήματα όπως, για παράδειγμα, πόσο κοστίζουν όλα αυτά, ποιος τα πληρώνει και ποιος τα εισπράττει. Σε αυτά τα θέματα, δεν μένει παρά η παρηγοριά ότι όσο και να στοιχίζουν αυτά, είναι μικρό μέρος από τα όσα μας στοιχίζει η (γι' άλλους αφελώς πατριωτική και γι' άλλους εφυέστατα υστερόβουλη) μεγαλομανία της Ολυμπιάδας που ξαναγύρισε στον τόπο της...

Τώρα έχουμε πια μπει στο τρένο που τρέχει και τίποτε δεν γίνεται - ούτε το σήμα του κινδύνου δεν έχει πια νόημα να τραβήξουμε. Μπορούμε όμως να αρχίσουμε να σκεπτόμαστε τα κατοπινά. Μήπως θα πρέπει να ξανασκεφθούμε όλους τους πονηρούς μύθους που περιβάλλουν την πορεία μας γενικά και τα αθλητικά μας πράγματα ειδικότερα; Εκτός, είπαμε, αν χρειαζόμαστε τους μύθους για να ξεχνάμε... (Πηγή: "Καθημερινή")